

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 8.10.2014
Sayı: 1512

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Üniversite hastanelerinde sunulan sağlık araştırma, eğitim ve uygulama hizmetlerinin önümüzdeki dönemde olumsuz etkilenmesini önlemeye yönelik olarak, tıp fakülteleri ve üniversite hastanelerinin son yıllarda karşı karşıya kaldıkları yapısal sorunları tespit etmek ve bu doğrultuda kalıcı çözüm önerilerini belirlemek amacıyla, Anayasanın 98 inci, İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent KUŞOĞLU
Ankara Milletvekili

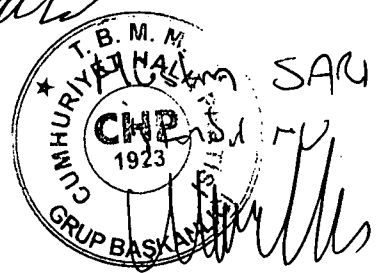
Aydın Ayaydın
İst. MV.
Senar
İhsan Özkes
İstanbul MV.
Salim
Hüseyin Güneş
Kocaeli MV.
Dr. Ayhan Güneş
İzmir
Ueli A. Güneş
İzmir
DOĞAN ŞARAK
MİCDB MV
Vahap SEZER
Mersin Haluk Eyidoğan
İst. MV.
Beyaz
R. Kerim Özkan
BURDUR MV

EK: Araştırma Önergesi Özeti

Ayşe Nedime Akar
Balıkesir MV.

Sinan Aygün
ANKA MV.

R. Kerim Özkan
BURDUR MV

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de sağlık sisteminin can damarı konumunda olan ancak son yıllarda bu sistemde gerekli değeri bulamayan Üniversite Hastaneleri, başta personel ve finans olmak üzere acilen kalıcı ve kapsamlı çözümler getirilmesi gereken çok önemli yapısal sorunlarla karşı karşıyadır. Konuyla doğrudan bağlantılı ve bütünlük arz eden diğer bir sorun alanı ise; tıp fakültesi sayısı ve tıp öğrencileri kontenjanları ile tıp fakülteleri arasındaki öğrenci hareketlerinin (yatay geçişler), gerekli fiziki kapasite, eğitim ve araştırma altyapısı dikkate alınmadan ve sağlanmadan kontrolsüz şekilde artırılması, buna karşın tıpta uzmanlık öğrencileri olan asistan hekimlerin sayılarındaki azalmadır.

Üniversite Hastanelerinin büyük çoğunluğu, yönetim, hizmet, personel, eğitim ve finansal sorunlar yüzünden bugün fiilen iflas etme noktasına gelmiştir. Bu hastanelerin ana işlevleri olan eğitim ve araştırma fonksiyonlarını geri plana atarak, şirket gibi algılayan, hizmete ağırlık vermeye yönlendiren ve kar-zarar ilişkisine göre değerlendiren anlayış ve popülist politikaların sonucu olarak, tıp eğitiminin ve dolayısıyla hekimlik kalitesinin düşeceği, bilimsel araştırma ve verimliliğin gerileyeceği bir süreçte girilmiştir. Son yıllarda sağlıkta dönüşüm plan ve projeleri ile sağlık yatırım ve harcamalarına yönelik çıkarılan yasalar, bu durumun en önemli sebebidir.

Üniversite Hastaneleri, sadece hizmet sunan diğer hastanelerden farklı olarak, birer sağlık “araştırma, eğitim ve uygulama” merkezidirler. Bu hastaneler, diğer hastane ve sağlık kuruluşlarında tanı, tedavi ve izlemi yapılamayan “komplike vakalara” hizmet sunan kurumlar niteliğindedirler. Tıp fakültesi öğrencilerinin, araştırma görevlilerinin, sağlık yüksekokulu ve hemşirelik öğrencilerinin mesleki eğitimleri bu kurumlarda verilmekte, ayrıca hastalıklar ve tedavi yöntemleri konusunda bilimsel çalışmalar yürütülmekte, araştırmalar yapılmaktadır.

Türkiye’de bütçeden sağlık hizmetlerine yüzde 6-7 civarında pay verilmekte iken, Üniversite Hastaneleri yukarıda özetlenen hayati fonksiyonlarına rağmen, bunun sadece yüzde 10-12’sini almaktadır. Son 7-8 yıllık dönemde özel hastanelerin sağlık harcamalarından aldığı pay 8 kat, Sağlık Bakanlığı hastanelerinin ise 5 kat artarken, üniversite hastanelerinin payı sadece 3 kat artmıştır. Yaptıkları her hizmet karşılığı SGK ücretine ek olarak hastalardan yüzde 200 katkı alan özel hastanelerin hiç biri zarar etmezken, birkaç yıl öncesine kadar normal çalışan üniversite hastanelerinin tümünün birden hangi iç ve dış etkilerle zarar ediyor konuma geldikleri, neden yüzde 24 oranında öğretim üyesi kaybı yaşadıkları ve açılan asistan kadro sayılarının son 4 yılda yüzde 20 azaldığı üzerinde dikkatle durulmalıdır.

Nitekim, Üniversite Hastaneleri Birliği’nin Ağustos 2014’te açıkladığı “**Üniversite Hastaneleri Sorunları ve Çözümüne Yönelik Yapılmakta Olanlar**” başlıklı rapora göre; Üniversite Hastanelerinin finansal sorunlarının temeli, gelirleriyle giderleri arasında yüzde 30’u aşan eşitsizlikten kaynaklanmaktadır, yani gelirler giderleri karşılayamamakta, sonuçta

hizmet sundukça artan oranda zarar eden ve borçlanan bir bilanço'ya sahip olunmaktadır. Bu durum, toplamda Üniversite Hastaneleri için sadece son dört yılda, yüzde 93'lük bir artışla tedarikçilere borçların 1.4 milyar TL'den 2.7 milyar TL'ye sıçramasına yol açmıştır.

Söz konusu Raporda Üniversite Hastanelerinin finansal sorunları şöyle sıralanmıştır:

1. Gelir azlığı;

- a. Sağlık hizmetleri için genelde sadece SGK kaynağı kullanılması,
- b. SGK fiyat listesi (Sağlık Uygulama Tebliği/SUT) kaynaklı sorunlar:
 - i. Üniversite Hastanesinde genel hastaneden yüzde 30 daha pahalıya hizmet üretimi,
 - ii. Son 7 yıldır güncellenmeyen fiyatların etkisiyle yüzde 33.9 düşük hizmet fiyatı,
 - iii. Sadece Üniversite Hastanelerinde yapılan ve bu yüzden de SUT kapsamında olmayan yani fatura edilemeyen işlemler için en az yüzde 25 gelir kaybı,
- c. Tam gün yasasının hizmete yansıyan olumsuz sonuçları:
 - i. Sağlık Bakanlığı verilerine göre Türkiye genelinde ortalama yüzde 23 öğretim üyesinin erken emekli olması veya Üniversite'den ayrılması,
 - ii. Bazı büyükşehir üniversitelerinde yüzde 50'yi bulan oranda öğretim üyesi kaybı,
- d. Poliklinik, yatan hasta, ameliyat gibi hizmet üretimindeki artışa rağmen giderlerin daha fazla artışı, örneğin İstanbul Üniversitesi Hastanelerinde sadece 2012 ile 2013 yılları arasında hizmetler ortalama yüzde 50 artmış toplam giderler yüzde 6.2 azalmış, ancak borçlar yüzde 18.5 artarak 289 milyon TL'ye ulaşmıştır,

2. Döner Sermaye üzerindeki gider yükü fazlalığı;

- a. Artan personel harcamaları (bu bağlamda diğer Fakültelerde denge tazminatı devlet bütçesinden ödenirken Tıp Fakültelerinde döner sermayeden ödenmesi sadece bir örnektir),
- b. Tıp Fakültesine özel dünya ve Türkiye'de ortalama yüzde 20 ile 30 arası değişen eğitim harcaması,
- c. Yatırım, onarım ve bakımlarının artan maliyeti ile araştırmaların döner sermayeden ödenmesi,
- d. Yeni maliyet kalemlerinin ortaya çıkışı (Tıbbi atık imhası, hasta veya yatak başı standartları vb.),
- e. Mal ve hizmet tedarikçilerine her geçen yıl artan oranda borçlanma (Ankara Üniversitesi 2013 çalışmasına göre; 2009 yılında yüzde 35,9 olan üniversite hastaneleri borçlarının gelirine oranı, 2012'de yüzde 45,1'e yükselmiş, 2013 sonu itibarıyla da yüzde 68.7 olarak öngörülmüştür),
- f. Artan bu borç yükünün getirdiği ilaç ve malzeme alımlarında pahalıya tedarik süreci.

Üniversite Hastanelerinin özellikle personel ve mali açılardan içine sokulduğu bu çıkmaz durum, "sağlıkta dönüşüm ile sağlığın ticarileştirildiği, kamu ve üniversite hastanelerinin sağlık hizmeti veremedikleri algısı oluşturularak Sağlık Bakanlığının sağlık hizmet

sunumunda tekelleşmesinin ve bilahare sağlık hizmet sunumunun tamamen özel sektöre devredilmek istendiği” şeklindeki endişelere yol açmaktadır.

Yeterli bilgi ve beceriye sahip hekim yetiştirme sorumluluğu olan tıp fakültelerinin içinde bulunduğu durum ise, bu tabloyu daha da ağırlaştıran ve gelecekte hekimlik mesleği ile sağlık hizmetlerinin pek çok yönden sorgulanacağı bir nitelik arz etmektedir. Hükümet, Türkiye’de hekim sayısını 2020 yılında 200 bine çıkarma hedefi doğrultusunda tıp fakültesi ve öğrenci sayısını kontrolsüz şekilde giderek artırmaktadır. 2007 yılında 4.980 olan öğrenci kontenjanı 2014-2015 eğitim yılında 13.500 olmuş, tıp fakültesi sayısı ise 86’ya ulaşmıştır. Bu tıp fakülteleri, eğitim açısından alt yapısı belirlenmeden, eğitim-öğretim programları ve araştırma faaliyetleri planlanmadan, öğrenci sayıları ve eğitim hizmet dengesi üzerinden akademik kadrolar oluşturulmadan açılmaktadır. Bu duruma dikkat çeken bilim adamlarımız ülkemizde “sağlık için hekim” değil, “sayı için hekim” yetiştirildiği, kalitenin göz ardı edildiği ve yeterli pratik eğitim alamadan mezun olan öğrencilerin gelecekte teorik olarak öğrendikleriyle ve yüzeysel gözlemlerle teşhis ve tedavi yapan hekimlere dönüşecekleri uyarısında bulunmaktadırlar.

Tıp fakülteleri sayısı ve öğrenci kontenjanlarının artırılmasına rağmen, üniversitelerde açılan asistan kadro sayısının giderek azalması, YÖK’ün kadro isteklerini geri çevirmesi; tıpta uzmanlık öğrencisi olan asistan hekimlerin de nitelikli eğitim almalarının önünde engel oluşturmaktadır. Üniversite hastaneleri ise, iş yükünün önemli bir bölümünü üstlenen asistan hekim sayısının yetersizliği yüzünden hizmet vermekte zorlanmaktadırlar.

Diğer yandan “Torba Kanun” da 75. Madde olarak yer alan ve 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa eklenen Geçici Madde 66 ile tıp fakültelerine bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkez döner sermaye birimlerinin her türlü borçlarının ödenmesi için gayrimenkullerini satabilmesinin yolu açılmıştır. Daha önce sadece yatırım amacıyla gayrimenkul satışı söz konusu iken bu değişiklikle Hacettepe ve İstanbul Üniversitesi gibi köklü yükseköğretim kurumlarının aktiflerinde değerli gayrimenkul kalmamış olacaktır. Yani devlet üniversiteleri öz kaynaklarını da yitirmiş olacaklardır.

İktidar eğer özel hastanelere tanıdığı avantajı üniversite hastanelerine de tanımış olsaydı bu durum ortaya çıkmayacaktı.

Yukarıda sıralanan tüm bu hususlar çerçevesinde; üniversite hastanelerinde sunulan sağlık araştırma, eğitim ve uygulama hizmetlerinin önümüzdeki dönemde olumsuz etkilenmesini önlemeye yönelik olarak, tıp fakülteleri ve üniversite hastanelerinin son yıllarda karşı karşıya kaldıkları yapısal sorunları tespit etmek ve bu doğrultuda kalıcı çözüm önerilerini belirlemek amacıyla, Anayasanın 98 inci, İç Tüzüğü’nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ARAŞTIRMA ÖNERGESİ ÖZETİ

Sağlık sisteminin can damarı konumunda olan Üniversite Hastaneleri, başta personel ve finans konularında olmak üzere acilen kalıcı ve kapsamlı çözümler getirilmesi gereken çok önemli yapısal sorunlarla karşı karşıyadır.

Üniversite hastanelerinin büyük çoğunluğu, yönetim, hizmet, personel, eğitim ve finansal sorunlar yüzünden bugün fiilen iflas etme noktasına gelmiştir. Bu hastanelerin ana işlevleri olan eğitim ve araştırma fonksiyonlarını geri plana atarak, şirket gibi algılayan ve kar-zarar ilişkisine göre değerlendiren anlayış ve popülist politikaların sonucu olarak, tıp eğitiminin ve dolayısıyla hekimlik kalitesinin düştüğü, bilimsel araştırma ve verimliliğin gerilediği bir sürece girilmiştir.

Türkiye’de bütçeden sağlık hizmetlerine yüzde 6-7 civarında pay verilmekte iken, Üniversite Hastaneleri, bunun sadece yüzde 10-12’sini almaktadır. Son 7-8 yıllık dönemde özel hastanelerin sağlık harcamalarından aldığı pay 8 kat, Sağlık Bakanlığı hastanelerinin ise 5 kat artarken, üniversite hastanelerinin payı sadece 3 kat artmıştır. Yaptıkları her hizmet karşılığı SGK ücretine ek olarak hastalardan yüzde 200 katkı alan özel hastanelerin hiç biri zarar etmezken, birkaç yıl öncesine kadar normal çalışan üniversite hastanelerinin tümünün birden hangi iç ve dış etkilerle zarar ediyor konuma geldikleri, neden yüzde 24 oranında öğretim üyesi kaybı yaşadıkları ve açılan asistan kadro sayılarının son 4 yılda yüzde 20 azaldığı üzerinde dikkatle durulmalıdır.

Nitekim, Üniversite Hastaneleri Birliği’nin Ağustos 2014’te açıkladığı “**Üniversite Hastaneleri Sorunları ve Çözümüne Yönelik Yapılmakta Olanlar**” başlıklı rapora göre; Üniversite Hastanelerinin sorunlarının temeli, gelirleriyle giderleri arasında yüzde 30’u aşan eşitsizlikten kaynaklanmaktadır, yani gelirler giderleri karşılayamamakta, sonuçta hizmet sundukça artan oranda zarar eden ve borçlanan bir bilançoya sahip olunmaktadır. Bu durum, toplamda Üniversite Hastaneleri için sadece son dört yılda, yüzde 93’lük bir artışla borçların 1.4 milyar TL’den 2.7 milyar TL’ye sıçramasına yol açmıştır.

Hükümet, Türkiye’de hekim sayısını 2020 yılında 200 bine çıkarma hedefi doğrultusunda tıp fakültesi ve öğrenci sayısını kontrolsüz şekilde giderek artırmaktadır. 2007 yılında 4.980 olan öğrenci kontenjanı 2014-2015 eğitim yılında 13.500 olmuş, tıp fakültesi sayısı ise 86’ya ulaşmıştır. Bu tıp fakülteleri, eğitim açısından alt yapısı belirlenmeden, eğitim-öğretim programları ve araştırma faaliyetleri planlanmadan, öğrenci sayıları ve eğitim hizmet dengesi üzerinden akademik kadrolar oluşturulmadan açılmaktadır.

Tıp fakülteleri sayısı ve öğrenci kontenjanlarının artırılmasına rağmen, üniversitelerde açılan asistan kadro sayısının giderek azalması, dikkat çekicidir.

Diğer yandan “Torba Kanun ”da Yükseköğretim Kanunu’na eklenen madde ile tıp fakültelerine bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkez döner sermaye birimlerinin borçlarının ödenmesi için gayrimenkullerini satabilmesinin yolu açılmıştır. Daha önce sadece yatırım amacıyla gayrimenkul satışı söz konusu iken bu değişiklikle köklü yükseköğretim kurumlarının aktiflerinde değerli gayrimenkul kalmamış olacaktır.

İktidar eğer özel hastanelere tanıdığı avantajı Üniversite hastanelerine de tanımış olsaydı, bu durum ortaya çıkmayacaktı.

Yukarıda sıralanan tüm bu hususlar çerçevesinde; Anayasanın ve İç Tüzüğüne ilgili maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent KUŞOĞLU
CHP Ankara Milletvekili

